

**ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคหนอนพยาธิของประชาชน
ในพื้นที่ทุรกันดาร อำเภอมะนอย จังหวัดเชียงใหม่**
**Factors Related to Helminthiasis Preventive Behaviors among People
in Scarce Areas, Mae Ai District, Chiang Mai Province**

ยุภาพร ศรีจันทร์*เมตตา คำอินทร์*วรารณ โพธิ์ปลั่ง**

* สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 เชียงใหม่

** ศูนย์บริการสาธารณสุขชุมชนบ้านโป่งไฮ ตำบลแม่สาว อำเภอมะนอย จังหวัดเชียงใหม่

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวางครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันโรคหนอนพยาธิของประชาชนในพื้นที่ทุรกันดาร ตำบลแม่สาว อำเภอมะนอย จังหวัดเชียงใหม่ ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 192 คน ระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือนตุลาคม 2558 ถึงกันยายน 2559 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.71 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Binary Logistics Regression ผลการศึกษาพบว่า เพศชายร้อยละ 51.04 เพศหญิงร้อยละ 48.96 มีอายุเฉลี่ย 39.76 ปี (S.D.=15.05) ไม่ได้เรียนหนังสือร้อยละ 57.81 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมร้อยละ 59.38 มีสถานภาพสมรสคู่ร้อยละ 82.81 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า เพศหญิงมีพฤติกรรมการป้องกันโรคหนอนพยาธิระดับดีมากกว่าเพศชาย 4.31 เท่า (AOR=4.31, 95% CI:1.69-10.97) ผู้ที่มีปัจจัยด้านจิตสังคมระดับดีมีพฤติกรรมการป้องกันโรคหนอนพยาธิดีกว่าผู้ที่มีปัจจัยด้านจิตสังคมระดับที่ต้องแก้ไข 3.05 เท่า (AOR=3.05, 95%CI:1.21-7.70) ผู้ที่มีการรับรู้อุปสรรคของการป้องกันโรคระดับดีมีพฤติกรรมการป้องกันโรคหนอนพยาธิดีกว่าผู้ที่มีการรับรู้อุปสรรคของการป้องกันโรคระดับที่ต้องแก้ไข 2.78 เท่า (AOR=2.78, 95%CI:1.15-6.71) ดังนั้นการสื่อสารความเสี่ยงโรคหนอนพยาธิแก่ประชาชนในพื้นที่ ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมป้องกันโรคในชุมชนที่สื่อสารในรูปแบบต่างๆ ของวิธีการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคที่เหมาะสม โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายเพศหญิงและสมาชิกในครอบครัวเพื่อนผู้ใกล้ชิด เป็นผู้ช่วยผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคหนอนพยาธิที่เหมาะสมเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ: ปัจจัย, พฤติกรรมการป้องกันโรคหนอนพยาธิ, การรับรู้

ABSTRACT

The purpose of this cross-sectional descriptive study aimed to define the factors that related to helminthiasis preventive behaviors of people in deficiency areas in Mae Sao sub-district, Mae Ai district, Chiang Mai province. There were 192 people enlisted into study samples whose ages above 15 years old. Duration of the study was from October 2015 to September 2016. The instrument to collect data was only a questionnaire, which was verified for its content validity by the expertises. The reliability test value was 0.71. Methods of data analyses required statistics, which were percentage, mean, standard deviation and binary logistics regression analysis. The results revealed that 51.04% were males, 48.96 % were females, an average age of 39.76 (S.D.=15.05), 57.81% illiteracy, 59.38% raising crops, 82.81% were married. Furthermore, females had 4.31 times more suitable behaviors than males (Adjusted Odds Ratio = 4.31, 95% CI = 1.69-10.97). Persons having good psychosocial factors had better preventive behaviors for helminthiasis 3.05 times than those with poor psychosocial factors (Adjusted OR= 3.05, 95% CI=1.21-7.70). People with high level of perceived barriers to disease prevention had better preventive behaviors 2.78 times than those with low level perceived barriers (Adjusted OR= 2.78, 95% CI =1.15-6.71). The outcomes from this study suggested to expand risk communication toward helminthiasis to the people, promote various disease prevention activities into the communities by focusing on the female and their family members. Lastly, set right key persons to improve knowledge and perception for better preventive behaviors against the helminthiasis.

Key words: Factors, Helminthiasis preventive behaviors, Perception